

Diplomová práce: *Le discours amoureux féminin en contraste du Moyen Âge et du XXe siècle*

Autor: Dita Terezie Ondřejová

Vedoucí DP: PhDr. Catherine Ébert, PhD.

Oponent DP: PhDr. Renata Listíková, MCF.

Dita Terezie Ondřejová při výběru tematu vyšla ze svého zájmu o tzv. ženskou literaturu a ze svého zaujetí pro literaturu dvou epoch, středověku a XX. století, a položila si otázku, jak se v dílech žen-autorek projevuje vliv sociokulturních faktorů na pojmání a prožívání tak komplexní části lidské zkušenosti, jako je láska, a s ní souvisejících institucí jako sňatek, manželství atp. Autorka byla zároveň dbalá obecnější užitečnosti své práce, když se zaměřila na tvorbu žen-trubadúrek, dosud velmi málo probádanou a v literárních dějinách marginalizovanou, zřejmě z „genderových“ příčin a důvodů, jež jsou nasnadě, včetně středověké misogynie a křesťanstvím podmíněné polarizace ženy na idealizovanou madonu a destruktivní čarodějnicí.

Námět je náročný už proto, že koření v několikerém mezioborovém rozhraní, ale právě fakt, že se autorka musela potýkat s jeho nesnadností, probouzel její tvořivé síly.

Prvním zdárně provedeným krokem byl autorčin přístup k samému pojmu „láska“, jež podrobila důkladné analýze při vědomí nedostatečnosti lexikální výbavy většiny současných jazyků vzhledem ke staré řečtině, a tedy asymetrie mezi rozmanitostí podob, do kterých se fenomén lásky rozbíhá, a slovními možnostmi tuto rozmanitost postihnout explicitě. Autorčin zájem je vztažen i na společenské postavení ženy v obou dějinných epochách. Zahrnutí této otázky do zkoumané oblasti či spíš její prodloužení do tohoto směru neslo určité riziko rozptylu, popř. heterogenizace tematu, avšak D. Ondřejové se podařilo se tomuto nebezpečí vyhnout, a to skrze vědomí vzájemnosti, v jaké spolu souvisí traktování milostné zkušenosti, to jest způsoby jejího „zveřejňování“ v literárním diskursu, na straně jedné a na straně druhé sociální status subjektu této zkušenosti, který vymezuje symbolizaci příslušné zkušenosti určité hranice, vtlačuje ji do určitých sociálně přijatelných forem a norem včetně žánrů, ale který je jí přitom také ovlivňován a reflektován. Cenné je zejména zjištění, plynoucí z porovnání dominantního esteticko-sociálního fenoménu „fin amor“ a promluvou samotných žen-trubadúrek, a sice že reprezentace ženy, jejího založení a jejích přání v rámci dvorské lásky vychází z mužského obrazu ženy a ženství a z mužských projekcí, v nichž ženy mnohdy nerozpoznávají ani sebe, ani své touhy. Tím autorka dotvrzuje jeden ze zásadních postřehů feminismu, totiž že ženě je v patriarchální společnosti zcizen její vlastní obraz, neboť jej vytvářejí muži, ba že je jí zcizena sama možnost se vymezit ze sebe samé, autonomně a autenticky.

Každé období autorka emblematicky jedinou ženou-tvůrkyní ; je si samozřejmě vědoma problematičnosti samé volby, ale kromě poukazu na

situační omezení práce (co se týče především času a rozsahu) dokáže tento výběr přesvědčivě zdůvodnit. V jakémisi komparačním pohledu se tedy vedle sebe ocitají první literátka francouzského písemnictví, Marie de France se svými *lais*, a spisovatelka, esejistka a filosofka Simone de Beauvoir. Její *Druhé pohlaví*, které zahájilo novou éru feminismu nejen ve Francii, dodnes zůstává přelomovým i průlomovým dílem v dějinách kritické reflexe patriarchalismu, pronikavého pohledu na vztah ženství a mužství a obžaloby falogo-centrismu, v jehož postižení se de Beauvoir přibližuje východiskům konstruktivismu.

Práce Dity Terezie Ondřejové rovněž spočívá na úctyhodném bibliografickém základě, který jí spolu s vlastním přemítáním umožnil vhléd do odlišností i rozdílností zkoumaných dob a osobností a do jejich jemné souhry. Celkové zacházení se středověkem by si sice bylo zasloužilo fundovanější ponor do hermeneutické problematiky horizontů rozumění (např. Gadamer, Ricoeur), avšak autorka, jakkoli se zpočátku poněkud potýkala se syntaxí, nesporně prokázala takovou úroveň schopností a odbornosti, jíž si zasluhuje, aby její práce byla doporučena k obhajobě, což také tímto ráda činím.

PhDr. Catherine Ébert-Zeminová, PhD.
Praha, 16. 5. 2011

